



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

23 Vtrùm requiratur morum probitas.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

net beneficij possessionem. Ita Innoc. in cap. Qualiter, 24. de accusationibus. Hic enim propria auctoritate beneficium retinet.

Tertius modus locum habet in tribus casibus. Primus est, cum quis electus dumtaxat, ingerit se ante confirmationem electionis, administrationi, tamquam verus possessor. Secundus est, cum quis est confirmatus, sed illa confirmatione à Superiore cassata, retinet adhuc administrationem. Tertius casus est, cum presentatus seu nominatus ingerit se administrationi ante institutionem.

In primo casu est priuatus ipso facto omni iure quod per electionem habebat; vt patet per cap. Auaritia 5. de electione, in 6. quod Glossa v. Priuatos, cum Ioanne Andrea & Ioanne Monacho intelligit de eo, qui quæsito aliquo colore administrationi se ingerit. v. g. sub ficto titulo æconomi aut procuratoris, secus de eo, qui absque huiusmodi colore id facit. hunc enim tantum esse per sententiam priuandum suo iure per electionem obtento.

In secundo & tertio casu solum videtur priuandus per sententiam. id enim aperte insinuat Glossa & Auctores citati: cum dicunt, etiam electum administrationi se ingerentem ante confirmationem, iure antiquo non fuisse priuatum, sed solum priuandum per sententiam. ergo cum ius nouum in cap. Auaritia, solum disponat de electo, non autem de presentato vel confirmato, cuius confirmatio est cassata, non erit pœna electi ad hos extendenda, sed solum pœna Iuris antiqui, quod iubet tales priuari per sententiam, iuxta Glossam. Confir. Quia cap. Cum iam dudum. 17. de prebend. & dignit. & cap. Bonæ. 1. de electione, quæ maximè huc pertinent, solum iubent tales priuari. Rebuffus tamen supra nu. 8. dicit, intrusum in prædictis tribus casibus esse ipso iure priuatum omni iure quod habebat; idem tenet Ancharanus consil. 51. Sed fortè solum volunt, talem non posse beneficium illud obtinere, nisi cum eo dispensetur ob quamdam inhabilitatem illa sui intrusione contractam. Aliud enim est fieri inhabilem, aliud ius acquisitum amittere, vt etiam docet Couarr. supra n. 7.

Quartus modus est, cum quis accipit titulum & possessionem à non habente potestatem; vt si alius erat collator: vel si iste à quo accipit, erat nominatum denuntiatus de excommunicatione aut suspensione ab officio. Colligitur ex cap. Quia diuersitatem. 5. de concess. prebend. & cap. fin. de excessibus Prælatorum.

Quintus est, cum quis accipit beneficium, quo alter iniuste & præter ordinem Iuris est priuatus, cap. fin. de excessibus Prælatorum.

124 Sextus est, cum quis vi occupat possessionem beneficij, cap. Eum qui. 18. de prebend. in 6. Hic perdit omne ius quod in beneficium illud per electionem, presentationem, aut collationem habebat, vt ibidem dicitur. Aduerte tamen, hunc non dici propriè intrusum, si antea collationem habebat, sed violentum, vt notat Dominicus in cap. Eum qui. & Ioannes Milis in Repertorio, v. Intrusus videtur: si tamen beneficium sic occupatum retinuerit, dicitur intrusus secundum eosdem, quia ius omne amisit. Sed hoc bene refutat Couarr. de sponsal. p. 2. cap. 6. §. 8. num. 8. quia non tenetur dimittere beneficium ante sententiam, sicuti nec in alijs casibus, vbi priuatio

Si habebat collationem.

beneficij obtenti ipso facto ob crimen statuitur. Vide supra cap. 29. dub. 8. num. 63. Quod si beneficium à nemine possidebatur, & is cui collatio facta est, possessionem vacuum propria auctoritate apprehendat, non incurret pœnam cap. Eum qui; nec amittet ius suum. quia hoc cap. in illo casu non loquitur, sed tantum cum alter è possessione est deiciendus, vt ex communi sententia DD. tradit Couarr. lib. 3. variarum, cap. 16. nu. 7. Simili modo legatarius propria auctoritate occupans rem sibi legatam, etiam post aditam hereditatem, prius tamen quam possessio ab herede fuerit apprehensa, non amittit ius quod in ea re habebat, vt docet Glossa in L. Non est dubium, C. de legatis. secus si possessione iam apprehensa, vt patet ex dicta L. Non est dubium. An autem qui ita beneficij possessionem accipit, possit puniri, & an ea possessio habeat effectus veræ possessionis, vide Couarr. n. 8. supra.

Septimus est, cum quis sine canonico & legitimo titulo scienter beneficij collationem & possessionem accipit. ita Rebuffus supra n. 5. & Nauar. cap. 27. n. 194. vt si quis in excommunicatione vel irregularitate sciens beneficium accipiat. Hunc Nauar. dicit fieri inhabilem ad idem beneficium impetrandum: vnde non solum egere dispensatione ratione censuræ, sed etiam rehabilitatione ratione illius intrusionis contracta. non tamen efficitur quis intrusus, si electionem vel presentationem in excommunicatione sciens accipit: hoc enim non est accipere beneficium.

Octauus est, cum quis electioni per abusum laicorum de se factæ consentit. Hic fit inhabilis non solum ad idem beneficium, sed etiam ad alia omnia; etiam si nec collationem nec possessionem acceperit. ita habetur cap. Quisquis. 43. de electione. Hic tamen propriè non est intrusus; quia nondum occupat beneficium.

Notandum est, Et si in prædictis modis non semper incurritur priuatio Iuris acquisiti ipso facto, sed solum vbi id à sacris Canonibus inuenitur statutum: tamen incurritur inhabilitas ad idem beneficium obtinendum; ita vt in impetratione talis beneficij debeat fieri mentio intrusionis, vel certè ante impetrationem curanda rehabilitatio: alioquin gratia seu collatio erit irrita; vt docet Nauar. cap. 27. num. 194. Rebuffus supra, n. 26. & probat Felinus in cap. Postulasti. 27. nu. 14. 15. 16. de Rescriptis: quem sequuntur alij.

### DVBITATIO XXIII.

*Vtrum requiratur morum probitas.*

Respondeo & Dico Primò, Iure naturæ requiri morum probitatem, scilicet vt non sit deditus grauibus peccatis, nec infamis. Ratio enim dicitur, ministros Dei & Ecclesiæ maximè debere virtutibus esse ornatos, cum monitis, exemplis, & pijs precibus alios debeant in pietate promouere. Dominus quoque Matth. 24. requirit vt sint prudentes & fideles: fidelitas autem in munere Ecclesiastico, potissimum in charitate fundatur; vnde c. 7. Cum in cunctis. de electione, ex Concil. Lateran. In cunctis sacris ordinibus & Ecclesiasticis ministris, ætatis maturitas, grauitas morum, & literarum scientia sum inquirenda. & Conc. Tridentinum sess. 24. cap. 12. de reform. morum,

125  
Probitas  
requiritur.

morum, hanc probitatem strictè requirit. Et sanè huius conditionis in electionibus, præsentationibus, & collationibus potissima ratio est habenda; nam ex huius neglectu ferè pernicijs Ecclesiæ manavit, vt sæpè queritur Rebuffus. Sicuti enim is qui improbis est moribus, maximè Ecclesiæ obest, etiamsi alioqui sit eruditus; ita valdè probus, etsi aliquid scientiæ vel habilitatis defuerit, plurimum proderit: quod enim per se non poterit, curabit suppleri per alios. Ipse quoque cum suo exemplo plus proderit doctrinâ & concionandi gratia mediocri, quàm alij magnâ, bonis exemplis destituta.

126  
Criminosus.

Dico Secundo, Collatio tamen facta criminoso, non est ipso Iure irrita, nisi illud crimen annexam habeat censuram, vel aliquam irregularitatem. Ita Nauarrus cap.27. num. 251. & in cap. Si quando. exceptione 16. & 17. Est tamen irritanda ab eo qui potestatem habet; vt patet ex cap. Inter dilectos, de excessibus Prælatorum.

DVBITATIO XXIV.

Quanam scientia sit necessaria.

127

Respondeo, Eam scientiam ad quodque beneficium requiri, quæ ad munus beneficio annexum ritè obeundum est necessaria, vt patet ex Concil. Lateranensi. cap. Cum in cunctis, de elect. estque ratione naturali per se euidens. Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. requirit, vt is qui futurus est Episcopus, sit Doctor aut Licentiatus in Theologia, vel Iure Canonico; aut saltem publico alicuius Academia testimonio ad alios docendos idoneus ostendatur.

Episcopus.

Cardinalis.

Vbi aduerte, ea omnia & singula, quæ Concilium Trident. constituit de Episcoporum præfectorum vita, atate, doctrina, & ceteris qualitatibus, seruanda esse in creandis Cardinalibus; vt eadem Synodus sess. 24. cap. 1. de reform. decernit. vnde pari eruditione instructi esse debent; & meritò, cum sint Summi Pontificis in causis fidei & morum intimi Consiliarij, & summus orbis terrarum Senatus. Eadem conditionem cap. 2. requirit in Archidiaconis; quia, inquit, oculi Episcoporum dicuntur. In ceteris nihil certè præferitur; sed quisque debet esse instructus scientia muneri suo necessaria, quæ vtrum adsit, iudicabit Episcopus & examinatores. quia nemo sine examine ad quodcumque demum beneficium admitti debet, vt statuit idem Concilium sess. 7. c. 13. & sess. 25. c. 9. vbi etiam reddit irritam institutionem factam ab eo, qui inferior est Episcopo, nisi institutus, fuerit antea ab Episcopo examinatus.

Archidiaconus.

128  
Examen necessarium vt beneficium possit obtineri.

Qui examinatur.

Excipiuntur tamen prælati & nominati ab Vniuersitatibus ad beneficia non parochialia: hi enim non sunt examinandi; vt patet sess. 7. cap. 13. Petes, Vtrum collatio, facta ei qui non habet scientiam requisitam, sit irrita?

129  
Omnino illiteratus.

Respondeo, Si omnino est illiteratus, est irrita, vt docent plerique DD. cum Panorm. in cap. Dudum. 1. de electione, & Innoc. in c. 7. Cum in cunctis, eodem titulo. quod fusè probatur à Nauarro in cap. Si quando. exceptione 16. & confirmatur ex Trident. Concil. sess. 22. cap. 4. vbi irrita decernitur omnis promissio facta ei, qui atatem & ceteras habilitates integrè non habuerit. ratio est, quia planè

illiteratus nullo modo officium præstare potest: de quo vide plura apud Nauarr. in dictum cap. Si quando. Si autem aliquam scientiam habeat, ita vt aliquo modo possit satisfacere officio, non est quidem irrita, posset tamen & omnino deberet irritari; nisi breuè putaretur habiturus sufficientem. colligitur ex cap. Nisi. 10. de renuntiatione; tenet Innocent. in cap. Cum in cunctis, de electione, quem ceteri sequuntur.

Mediocris.

DVBITATIO XXV.

Qua aptitudo ex parte corporis sit necessaria.

Respondeo, Eam aptitudinem requiri, quæ necessaria est ad decenter præstandum officium: hæc enim Iure naturæ necessaria est; (vt colligitur ex cap. Nisi, de renuntiatione) ita vt collatio facta ei, qui hac aptitudine caret, sit irrita; vt colligitur ex Concil. Trident. sess. 22. cap. 4. Hinc cæcus est incapax; quia preces Canonicas recitare nequit.

130  
Aptitudo corporis.

Notandum tamen, si debilitas aliqua superueniat, per quam reddatur ineptus ad officium; non ideò priuari beneficio antè obtento, sed posse eo liberè frui. si tamen habeat curam animarum, prouidere debet vt per Vicarium benè administretur.

Cæcus.

DVBITATIO XXVI.

Quæ & qualis intentio sit necessaria.

Respondeo & Dico Primò, Ad omne beneficium requiri determinatam intentionem status Ecclesiastici, & ordinis muneri suo necessarii. Est communis DD. non enim par est vt Ecclesiastica beneficia dentur iis, qui nondum statuerunt se ministerio Ecclesiæ mancipare.

131  
Intentio status Ecclesiastici.

Sed dubium est, vtrum quis ita absolute debeat sibi statum Ecclesiasticum præfigere, vt non possit habere propositum deserendi, si lautior conditio in sæculo se obtulerit? Respondeo, &

Cardinalis.

Dico Secundo, Satis esse, si sincerè & bona fide proponat statum Ecclesiasticum, nec velit ab eo proposito resilire, nisi causa aliqua iusta incidat, v. g. nisi frater primogenitus moriatur; vel nisi opimum matrimonium, ad conseruandam magnam familiam vel ad lites extinguendas necessarium, oblatum fuerit. Ita Nauarrus cap. 25. num. 118. ratio est, quia non est mens Ecclesiæ, per beneficium ita firmiter ad statum Ecclesiasticum obligare, vt nullam ob causam possit deserere; hoc enim nimis durum esset, & sæpè rationi non satis consentaneum; nam maiora bona impedirentur.

Intentio determinata esse debet.

Dico Tertio, Qui accipit beneficium eo tantum animo vt eius fructibus alatur donec studia absoluerit, vel opulentam vxorem inuenierit, cum animo tunc deserendi; peccat mortiferè, nec potest illud beneficium retinere. Est communis sententia DD. Vide Nauarrum de orat. miscell. 44. & l. 3. consilio 16. de præbendis.

132

Aduerte tamen, hunc non teneri ad restitutionem fructuum, si muneri suo satisfacit; quòd est contra Gabrielem d. 15. q. 8. a. 3. & Siluestrum v. Beneficium. 3. q. 5. nec esse ipso Iure priuatum, nisi

Non tenetur fructus restituere.